

LAUSUNTO LUONNOKSEEN HALLITUKSEN ESITYKSEKSI MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN MUUTTAMISEKSI

Metsänhoitoyhdistys Kanta-Häme esittää asiaan lausuntonaan seuraavaa:

Maankäytön ohjaaminen kaavoituksella tulee rajoittaa niille alueille, joilla on erityisiä paineita maankäytölle. Laajat taajamien ulkopuoliset metsäalueet eivät ole sellaisia.

Nykyisen lain tulkinta on johtanut siihen, että isoa osaa metsätalouden alueilta käsitellään samoin perustein kuin kovan rakentamispaineen alla olevia lievealueita ja yleiskaavojen suunnittelualueet sekä suunnittelutarvealuearajoitukset on ulotettu kattamaan jopa kokonaisia kuntia. Tämä ei ole tarkoituksen mukainen toimintatapa eikä tavoite.

Lakiesitysluonnoksen 42 §:n perusteluihin on sisällytetty termi ”viheryhteys”. Viheryhteystarvetta kuvaavien merkintöjen käyttö kaavoissa on lisääntynyt nopeasti ja nyt se pyritään sisällyttämään lakiin. Viheryhteydet merkitään nimenomaan metsäalueille, joille ei olisi tarvetta asettaa mitään merkintöjä. Tähän perustuen viheryhteys-termi tulee poistaa tarpeettomana lain perusteluista.

Hallituksen esitysluonnos näyttää helpottavan prosesseja, mutta itse rakentaminen ei helpotu lainkaan. Tekstissä jopa todetaan, ettei ole tarkoituksaan muuttaa oikeuskäytäntöä (s. 33: 137 §). Toteamus on erikoinen.

Rakentamisen erityisiä edellytyksiä suunnittelutarvealueella ehdotetaan muutettavaksi siten, että olevaan maatalaan kuuluvia maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta tarpeellisia rakennuksia saisi rakentaa ilman suunnittelutarveratkaisua. Perusteluissa esitetään, että tällaisia olisivat esimerkiksi maataloustoiminnassa käytetyt erilaiset tuotanto- ja varastorakennukset, eläinsuojat, metsätaloudessa käytettävien koneiden konesuojat sekä puiden kuivatukseen ja varastointiin tarvittavat rakennukset. Perustelut ovat hyvin suppeat ja mahdollistavat tämän muutoksen käytön vain rajoitetuissa tilanteissa. Perusteluja pitäisi laajentaa huomattavasti sallivampaan suuntaan ja kaava-alueiden ulkopuolista rakentamista tulee helpottaa.

Maaseutualueille ei ole järkevää laatia laajoille alueille kaavoja vain muutamaa rakennuspaikkaa silmällä pitäen, vaan yksittäisten rakennuspaikkojen rakentaminen pitää pystyä käsittelemään ilman raskasta kaava-prosessia. Kevennyksen tulee kohdistua myös esim. erilaisiin biotaloushankkeisiin ja niiden liittämiselinketoihin, pienjalostamiseen, matkailuun ja vastaavaan toimintaan liittyviin rakennuksiin ja tarvittaviin varasto- ja säilytystiloihin, joiden avulla maaseutu säilyisi vireänä ja elinvoimaisena. Tulkinnan tulisi olla sama, vaikka kyseessä olisi isompikin yritysmäinen rakennushanke, ellei toiminnalla ole merkittäviä ympäristövaikutuksia lähiympäristöön.

V-merkityillä virkistysalueilla maisematyölupamahdollisuuden esitetään säilyvän. Koska V-alueilla on voimassa metsälaki ja sitä tulee noudattaa jatkossakin, on perustelematonta vaatia jatkossakaan maisematyölupaa kyseisiltä alueilta. V sen sijaan tarkoittaa sitä, että kunnalla on velvollisuus lunastaa nämä alueet. Siitäkin näkökulmasta V-alueen maisematyölupavaatimus voitaisiin poistaa ja kohdistaa maisematyölupa vain niille alueille, joilla metsälaki ei ole voimassa.

Yleiskaava-alueiden rajauksiin tulee kiinnittää huomiota. Paikoitellen hyvinkin laajoja metsäalueita pyritään ottamaan mukaan yleiskaavoihin. Kaavat tulisi rajata tiukasti niille alueille, joissa on todellista painetta maankäytölle ja maankäytön ohjaukselle. Usein rajauksia pyritään laatimaan ihan liian laajaksi, ikään kuin varmuuden vuoksi.

Lakiesityksestä jää epäselväksi, voidaanko M-alueille sijoittaa muita merkintöjä (kuten ma, ge, luo) ja sitä kautta asettaa rajoitteita metsänkäytölle. Vaikkei näille rajoitteille voitaisikaan asettaa maisematyölupaväestämistä, olisi mahdollisesti tulevia rajoitteita noudatettava ja tarvittaessa haettava poikkeamislupaa kaavasta. Tämä epäselvyys on korjattava lakiluonnokseen siten, että alueilla, joilla maisematyölupaa ei voida vaatia, ovat kaikki aluevarauksen sisällä olevat muut merkinnät ainoastaan informatiivisia. Metsänkäsittelyä tulee ohjata metsälaki, ei kaava. Tämän vuoksi kaavoituksella ei ole syytä puuttua metsien käsittelyyn asemakaavojen ulkopuolella kuin erityisen painavista syistä. Varsinkin, kun kaavoituksessa olevat resurssit ovat käytännössä osoittautuneet hyvin rajalliseksi ko. asian hallinnassa.

Hallitus on luvannut parantaa omaisuuden suoja. Tulee muistaa, että yksityisen maanomistajan tai jonkin elinkeinonharjoittajan ammattiryhmän velvollisuus ei ole automaattisesti kustantaa kuntalaisten ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksia.

Metsänomistajat ja muut maaseutuelinkeinojen harjoittajat ja maanomistajat ovat hyväksyneet kautta aikojen jokamiehen oikeuksien mahdollistamat laajat virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet kaikille kansalaisille Suomessa. Tämä on arvokas asia, mutta ei itsestään selvyys, vaikka monet ovat tottuneet niin ajattelemaan.

Metsälaki ja luonnonsuojelulaki velvoittavat metsänomistajia suojelemaan arvokkaita metsäelinympäristöjä. Metsänomistajat myös toteuttavat vapaaehtoisesti erilaisia metsäluonnon hoitohankkeita mm. lehtojen ja paahderinteiden hoitotoimenpiteitä ja vesiensuojelun tehostamistoimia. Nämä näkökulmat tahtovat unohtua valitettavan usein, kun uusia rajoitteita metsäelinkeinojen harjoittamiselle kaavaillaan. Normaalin metsätalouden harjoittaminen mahdollistaa virkistysarvojen säilymisen ja käyttämisen laajemminkin kansalaisten perusoikeuksina myös jatkossa. Viime vuosikymmenien aika on kiistattomasti voitu todeta, että vapaaehtoiset keinot metsien suojelussa ja monikäytössä turvaavat asetetut tavoitteet parhaiten. Siksi maise-
mien ylläpidossa ja ulkoilualueiden järjestämisessä tulee turvautua vapaaehtoisuuteen perustuviin keinoihin jatkossakin.

Maisematyöluissa esitetään ELY:n valitusoikeuden poistamista. Tämä on kannatettava muutos, koska ELY-keskuksen roolia on hyvä selkiyttää ja valvontarooli rajata koskemaan vain maakunnallisesti (tai valtakunnallisesti) merkittäviä asioita.

Esitettyä muutosta maisematyöluun voi kannattaa esitettyssä muodossa mm. siksi, että tulkinnat vaihtelevat jonkin verran kunnittain ja alueittain, ja toisaalta käsittelyajat ovat usein kohtuuttoman pitkiä, toisinaan jopa useita kuukausia.

Hämeenlinnassa 29.8.2016

Eija Vallius, johtaja